

Jaarverslag 2012

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Verslag Raad van Bestuur	5
Samenstelling adviesraden, klachtencommissie en overleggroepen	11
Verslag Raad van Toezicht.....	13
Kerncijfers bloedvoorziening	17
Sociaal jaarverslag.....	21
Lagere kosten, dezelfde kwaliteit.....	26
Schaalvergroting divisie Plasmaproducten waarborgt continuïteit.....	28
Zonder donors geen bloedvoorziening	29
Oók Sanquin	31
Sanquin voor Serious Request	33
Duurzaamheid.....	34
Geneesmiddelen, tests en onderzoek... over de grens.....	35
Kennis delen: met iedereen, voor iedereen.....	37
Verslag Donorklachtencommissie.....	40

Voorwoord

Krimp en groei. Twee schijnbaar tegenstrijdige ontwikkelingen speelden in 2012 een grote rol in onze organisatie. Enerzijds de reorganisatie van de divisie Bloedbank, waardoor we afscheid moesten nemen van een aantal collega's. Anderzijds groeide de divisie Plasmaproducten sterk. Toch zijn de ontwikkelingen op een logische manier te verbinden. Ze komen beiden voort uit ons streven naar een zo goed mogelijke bloedvoorziening.

Sanquin Bloedvoorziening is een organisatie die in de Nederlandse samenleving is geworteld. Dat zie je aan de honderdduizenden onbaatzuchtige donors die ook in 2012 weer vrijwillig bloed gaven. Maar ook onze deelname aan de inzamelingsactie Serious Request van radiozender 3FM is een mooie illustratie van onze maatschappelijke verankering. Medewerkers van Sanquin brachten € 60.000 bij elkaar voor deze actie, waarvan de opbrengst is bestemd voor het Rode Kruis.

Doelmatigheid

Van de zorgsector en daarmee van de bloedbank wordt verwacht dat er naast kwaliteit en service ook een sterke oriëntatie is op doelmatigheid. Sanquin gaat per 2015 op jaarbasis minimaal 6% (€11,6 miljoen) besparen. We doen dit via een aanpassing van de organisatie: meer centralisatie van indirecte functies, verder afstemmen van directe functies op de afnemende vraag naar bloed en bloedproducten, screenen en eventueel aanpassen (na overleg met de ziekenhuizen) van het productassortiment en evaluatie (in overleg met externe specialisten) van het diagnostische screeningpalet. Maximale veiligheid van patiënten blijft hierbij het uitgangspunt naast de bovengenoemde aspecten.

Wereldwijd ondernemen

Om efficiënt en competitief te kunnen zijn op gebied van plasmageneesmiddelen is het nodig om op internationale schaal te opereren met de daarbij behorende volumes. Significante schaalvergroting wordt mogelijk gemaakt door het contract dat we in 2012 sloten met het Amerikaanse farmaceutische bedrijf Baxter. We gaan plasma van Baxter bewerken voor Amerikaanse en andere markten.

Innovatie

Research en innovatie zijn van vitaal belang om klinische oplossingen te vinden voor onbeantwoorde medische vragen. Onze onderzoekers leverden, vaak in nauwe samenwerking met Nederlandse en buitenlandse wetenschapscentra, met 12 proefschriften en 175 wetenschappelijke artikelen in internationale tijdschriften een forse bijdrage.

Niet zonder trots verrichte ik in november 2012 de openingshandeling van het Laboratory for Cell Therapy. Dit *state of the art* laboratorium biedt naast het bewerken van stamcel preparaten ook celtherapie producten aan. Met vijf zogenaamde *cleanrooms* en een gespecialiseerde staf kan het lab verregaande samenwerkingen aan gaan met andere centra en daardoor productief en efficiënt opereren.

Veranderende buitenwereld

Ons antwoord op de veranderende buitenwereld anno 2012 is innovatie en wereldwijd ondernemen, met niet-aflatende intensieve aandacht voor onze maatschappelijke taak. Onze aandacht voor donors, patiënten en andere stakeholders, en de mate waarin zij tevreden zijn over onze kwaliteit, service, prijs en dus toegevoegde waarde, bepaalt onze toekomst.

Aart van Os,
Voorzitter Raad van Bestuur

Vertrek Theo Buunen

Vorig jaar namen we afscheid van mijn voorganger. Theo Buunen trad in september af als voorzitter van de Raad van Bestuur. Mede dankzij de manier waarop hij invulling heeft gegeven aan zijn taak, trof ik bij mijn aantreden een moderne, succesvolle en financieel gezonde organisatie aan. Onder zijn voorzitterschap is onze bloedvoorziening solide en veiliger geworden. We zijn hem dankbaar voor zijn inspanningen.

Verslag Raad van Bestuur

Samenstelling

De Raad van Bestuur bestond in 2012 uit:

- dr. Ir. T.J.F. Buunen (voorzitter tot 1 september 2012)
- A. van Os (voorzitter vanaf 1 september 2012)
- drs. H.J.C. de Wit (vice-voorzitter)
- prof.dr. R. A.W. van Lier (lid)
- mw. Mr. H.M.H. de Bruijn-van Beek (secretaris)

Na 28 jaar werkzaam te zijn geweest voor Sanquin Bloedvoorziening en haar rechtsvoorgangers is de heer T.J.F. Buunen afgetreden als lid van de Raad van Bestuur. Met ingang van 1 september 2012 is door de Raad van Toezicht de heer A. van Os benoemd tot voorzitter van de Raad van Bestuur.

Missie

De Wet inzake bloedvoorziening beoogt de kwaliteit, veiligheid en beschikbaarheid van bloed en bloedproducten in Nederland zeker te stellen. Deze doelstelling onderschrijft Sanquin:

De Stichting verzorgt op non-profitbasis de bloedvoorziening en bevordert transfusiegeneskunde zodanig dat wordt voldaan aan de hoogste eisen van kwaliteit, veiligheid en doelmatigheid. Zij levert producten en diensten, verricht wetenschappelijk onderzoek en verzorgt onderwijs, opleidingen, bij- en nascholing.

Dankzij de inzet en toewijding van honderdduizenden Nederlandse bloeddonors kunnen we onze missie uitvoeren.

Behalve de volgens de wettelijke voorschriften opgestelde jaarrekening van Sanquin zijn in dit jaarverslag ook de financiële resultaten van de CAF-cvba te Brussel en Sanquin Oy te Helsinki geconsolideerd. De CAF is de Belgische plasmafractioneerinrichting waarvan Sanquin sinds 2008 50,01% bezit. De overige 49,99% is in handen van het Belgische Rode Kruis en het Franse LFB. Sanquin Oy is een kleine Finse dochteronderneming die de contacten met de Finse afnemers onderhoudt.

Vergaderingen

De Raad van Bestuur vergaderde 51 keer in 2012. Extra vergaderingen vinden plaats indien daartoe aanleiding is. Op verzoek van het bestuur worden leden van het MT Sanquin voor de vergaderingen worden uitgenodigd. Alle genomen besluiten worden in besluitenlijsten en notulen vastgelegd. Bij zijn activiteiten hanteert de Raad van Bestuur de Sanquin Corporate Governance Code en het Bestuursreglement, die spelregels en omgangsvormen omvat voor goed bestuur, effectief toezicht en een heldere verantwoording.

Actualiteiten

De Raad van Bestuur besteedde uitgebreid aandacht aan de volgende onderwerpen, die van strategisch belang zijn voor de toekomst van de organisatie.

Reorganisatie divisie Bloedbank

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft aan alle partijen in de zorgsector bezuinigingen opgelegd. In lijn met die bezuinigingen eist de minister dat ook de divisie Bloedbank 6% efficiënter gaat werken. Dat past bij de lijn die Sanquin reeds had ingezet met het efficiencyprogramma 'Bloedbank 2015'.

De prijs van bloedproducten stond in de belangstelling van pers en politiek. In Nederland zijn de prijzen voor korthoudbare bloedproducten hoger dan in een aantal andere Europese landen. Van land tot land verschillen de kwaliteitscriteria voor de bloedvoorziening. Ook verschilt per land de beprijzings- en financieringsmethodiek van bloedproducten en de aangeboden productrange, hierdoor zijn de prijzen niet goed te vergelijken. Sanquin gaat, naast alle continue doelmatigheidsprojecten, onderzoeken of het aanpassen van het productassortiment en het aantal veiligheidstests zal leiden tot aanpassing van de prijzen, zonder dat dit ten koste gaat van de zorg aan patiënten.

Internationale samenwerking

Sanquin heeft in 2012 een overeenkomst getekend met het Amerikaanse farmaceutische bedrijf Baxter. Sanquin zal het plasma van Baxter bewerken voor de bereiding van stollingsfactoren, albumine en immuunglobulines die onder andere worden toegepast bij hemofilie, de behandeling van brandwonden en bij ziektes waarbij de afweer tegen infecties of eigen lichaamcellen verstoord is. Met deze stap verstevigt Sanquin haar solide basis en daarmee die van de Nederlandse bloedvoorziening.

Opschaling productie plasmageneesmiddel Cinryze

De Amerikaanse Food and Drug Administration (FDA) heeft in 2012 toestemming gegeven om op grote schaal het geneesmiddel Cinryze te gaan produceren. Al sinds 2010 doet Sanquin dit op kleinere schaal. Om aan de vraag naar Cinryze te kunnen voldoen is besloten de productiecapaciteit uit te breiden. Het product wordt bereid uit Amerikaans plasma in samenwerking met Sanquins Amerikaanse partner ViroPharma. Op deze manier kunnen Amerikaanse patiënten met hereditair angio-oedeem preventief worden geholpen met een zeer effectief werkend geneesmiddel dat voor Nederland al lange tijd beschikbaar is.

Ontwikkeling geneesmiddel met Xenikos

Sinds 19 juni 2012 participeert Sanquin Bloedvoorziening als aandeelhouder in Xenikos. Xenikos BV is een biotechnologisch bedrijf dat betrokken is bij de ontwikkeling van een experimenteel geneesmiddel, T-Guard®. T-Guard® is gebaseerd op de werking van antilichamen in combinatie met een toxine. Het medicijn kan het immuunsysteem van patiënten 'resetten' door snel en efficiënt ongewenste T-cellen te vernietigen. Het kan ingezet worden voor het behandelen van levensbedreigende afstoting na beenmergtransplantatie. Mogelijk zou het ook effectief kunnen zijn bij bepaalde auto-immuunziekten. Het benodigde onderzoeksmedicijn voor de klinische studies zal door Sanquin Pharmaceutical Services (SPS) worden geproduceerd onder farmaceutische condities.

Externe contacten

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

In 2012 vond zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau veelvuldig overleg plaats. Belangrijke gespreksonderwerpen waren – naast begroting en beleidsplan van Sanquin – onder andere de toekomst van de navelstrengbloedbank, de rol van Sanquin bij de bloedvoorziening op Bonaire, de uitkomsten van het door VWS geëntameerde (vervolg)onderzoek naar de doelmatigheid van het publieke deel van de organisatie en de kosten van de plasmageneesmiddelenvoorziening door Sanquin, de vervanging van Quarantaineplasma voor transfusie door SD-plasma, de aanbevelingen van het capaciteitsadvies Electriciteit en Telecom, het schrappen van Sanquin van de lijst van aanbestedende diensten, de inzameling van plasma voor de theoretische behoefte in Nederland en de wijziging van de Wet inzake bloedvoorziening.

Ook het donorselectiebeleid, in het bijzonder het als donor uitsluiten van mannen die seks hebben met mannen, was onderwerp van gesprek. De minister vroeg Sanquin inzicht te verschaffen in de donorwens en risicoperceptie binnen de doelgroep MSM, en tevens te bepalen wat het effect is van aanpassing. Naar aanleiding van dit verzoek is Sanquin een onderzoek gestart.

Ministerie van Defensie

Evenals in vorige jaren onderhield Sanquin contact met het Ministerie van Defensie over de bloedvoorziening van de krijgsmacht. Gesproken werd over de samenwerking op het punt van research en de klinisch consultatieve dienst. Verder werd – samen met het Ministerie van VWS – gesproken over de mogelijkheden van levering van gevriesdroogd plasma, een product dat niet door Sanquin wordt geproduceerd, maar vanuit Duitsland moet worden ingevoerd.

Europese samenwerking

Sanquin is vertegenwoordigd in de European Blood Alliance (EBA) en de International Plasma Fractionation Association (IPFA). Medewerkers van Sanquin werken met Europese collega's samen in de actualisering van de "Guide to the preparation, use and quality assurance of blood components" van de Council of Europe.

Patiëntenverenigingen

Sanquin onderhoudt met een groot aantal patiëntenverenigingen constructief contact. Dat zijn de volgende verenigingen:

Nationaal:

- Stichting AfweerStoornissen
- Nederlandse Vereniging van Hemofilie Patiënten
- Vereniging Spierziekten Nederland
- Patiënten vereniging voor Hereditair Angio Oedeem en Quincke's Oedeem
- ITP (Idiotypische Trombocytopenische Purpera) Patiëntenvereniging Nederland
- Stichting Zeldzame Bloedziekten
- Stichting StiKa (Ziekte van Kawasaki)
- Nederlands Patiënten Consumenten Federatie
- OSCAR (Organisation for Sickle Cell Anemia Relief)
- Stichting AA & PNH Contactgroep (Aplastische Anemie en Paroxismale nachtelijke hemoglobininurie)
- Stichting Contactgroep Leukemie

Internationaal:

- Patient Association for Hereditary AngioEdema International
- European Haemophilia Consortium
- US HAE Association (HAEA)
- Thalassaemia International Federation

Gebruikers van bloedproducten

Op regionaal niveau functioneren gebruikersraden, waarin vertegenwoordigers van ziekenhuizen en vertegenwoordigers van Sanquin zitting hebben. Vertegenwoordigers van ziekenhuizen hebben eveneens zitting in de Landelijke Gebruikersraad (LGR), die ook in 2012 de Raad van Bestuur adviseerde over logistiek en dienstverlening.

Het belangrijkste gespreksonderwerp in de LGR was het voornemen van Sanquin tot reorganisatie van de bloedbank. De LGR stelde een aantal randvoorwaarden vast voor realisering van het plan van Sanquin om het aantal uitgiftecentra terug te brengen en sommige locaties ervan te veranderen. Verder sprak de LGR over de invoering van SD-plasma als alternatief voor quarantaineplasma voor transfusie; de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek en de frequentie ervan; de aanpassing van de patiëntenfolder en de problematiek van bloedgroepspecifieke trombocyten. Ook liet de LGR zich voorlichten over de stand van zaken betreffende het uittypen van donors.

Sanquin is in zowel de Nederlandse Vereniging van Hemofiliebehandelaars als in de Interuniversitaire Werkgroep voor de Behandeling van Immundeficiënties vertegenwoordigd.

De Raad van Bestuur kijkt met tevredenheid terug op het verslagjaar en ziet de toekomst van Sanquin met vertrouwen tegemoet.

Amsterdam, juni 2013
Raad van Bestuur

Overzicht nevenfuncties

Raad van Bestuur

Dr. Ir. T.J.F. Buunen (1949)

Hoofdfunctie: voorzitter Raad van Bestuur Sanquin tot 1 september 2012

Gegevens vermeld die golden tot aftreden als voorzitter RvB

Nevenfuncties:

- penningmeester bestuur Stichting Medisch Centrum Slotervaart
- voorzitter Raad van Bestuur CAF te Brussel (geconsolideerd in jaarrekening Sanquin)
- bestuurslid International Plasmafractionation Association
- gedelegeerd Commissaris Euroclone b.v. te Amsterdam (geconsolideerd in jaarrekening Sanquin)
- directeur Landsteiner Stichting voor Bloedtransfusie Research
- penningmeester Stichting Joghem van Loghem
- voorzitter Raad van Toezicht Bevolkingsonderzoek Midden-West

A. van Os (1955)

Hoofdfunctie: voorzitter Raad van Bestuur Sanquin vanaf 1 september 2012

Nevenfuncties:

- lid adviesraad Zegel Gezond

Drs. H.J.C. de Wit (1953)

Hoofdfunctie: vicevoorzitter Raad van Bestuur Sanquin

Nevenfuncties:

- voorzitter executive board European Blood Alliance
- Lid dagelijks bestuur van het Committee of Experts on Blood Transfusion van het EDQM (European Directorate on the Quality of Medicines) van de Raad van Europa
- bestuurslid Stichting IDTM
- bestuurslid Stichting Tekke Huizinga Fonds
- lid Board of Directors American Blood Centers
- lid communication platform for medical advisors at Fresenius
- EMEA customer panel member at Caridian BCT
- lid Raad van Advies TRIP

Prof.dr. R. van Lier (1956)

Hoofdfunctie: lid Raad van Bestuur Sanquin

Nevenfuncties:

- hoogleraar experimentele immunologie AMC-UvA
- bestuurslid Stichting Immunovalley
- voorzitter Nederlandse Vereniging voor Immunology
- lid van de council van de 'International Union of Immunological Societies'
- secretaris wetenschappelijke adviesraad MS Research
- lid wetenschappelijke adviesraad Nederlands Astma Fonds
- lid wetenschappelijke adviesraad Landsteiner Stichting voor Bloedtransfusie Research
- Voorzitter wetenschappelijke en medische adviesraad Immunobank NV
- vice-president EFIS (European Federation of Immunological Societies)

Samenstelling adviesraden, klachtencommissie en overleggroepen

Op 31 december 2012 waren de volgende adviesraden en overleggroepen actief:

Landelijke Donorraad

Deze adviseert de Raad van Bestuur inzake donorbeleid.

Samenstelling: dr.ir. J.H.M. van Eijndhoven (voorzitter), mw. F.A.M. Kolman-Backbier, J.H.W.J. Peeters, H. Seijkens, H. van der Meij, R. Heemskerk, mw. A.M. Hagen, S. H. Kruithof, mw. E.C.L.G. Zoetman-Hermans, verder bij vergaderingen aanwezig: mw. J. Brouwer (Dutch Youth Committee), dr. W.L.A.M. de Kort, unitdirecteur Donorzaken Sanquin en mw.D.E. Loeff-Wolthuizen, ambtelijk secretaris.

Ethische Adviesraad (EAR)

Deze adviseert de Raad van Bestuur inzake medisch-ethisch beleid.

Samenstelling: prof.mr.dr. J.K.M. Gevers (voorzitter), prof.dr. E. Briët, prof.dr. C. Breederveld, prof.dr. G. Widdershoven, dr. J. Over, dr. T.A.S. Tomson, drs. A.J. Wilhelm, mw. Mr. H.M.H. de Bruijn-van Beek (secretaris). Prof.dr. C. Breederveld werd medio 2012 benoemd in de vacature Hillen.

Medische Adviesraad (MAR)

Deze adviseert de Raad van Bestuur inzake het medisch-farmaceutisch beleid.

Samenstelling: prof. Dr. R.A.W. van Lier (voorzitter), dr. P.A.W. te Boekhorst, dr. C.P. Henny, dr. J.H. Marcelis, dr. J. Over, dr. D. Overbosch, prof. Dr. D.J. van Rhenen, dr. J.W.P.H. Soons, drs. M. Tjoeng en drs. E. Slot (secretaris).

Wetenschappelijke Adviesraad (WAR)

Deze adviseert de Raad van Bestuur inzake wetenschappelijk en wetenschapstechnologisch beleid.

Samenstelling: prof. Dr. R. van Lier (voorzitter), prof. Dr. D.E. Grobbée, prof. Dr. P. Klenerman, prof. Dr. P.M. Lansdorp, prof dr. T. van der Poll, prof. Dr. P. Tiberghien prof. Dr. R.R.P. de Vries, prof.dr. A.F. Cohen, en drs. J.W. Smeenk (secretaris).

Landelijke Klachtencommissie

De klachtenbehandeling van donors vindt plaats in twee stappen op niveau van de bloedbankdivisie en op corporate niveau. Donors die niet tevreden zijn over de klachtenbehandeling in de divisie, kunnen zich wenden tot de landelijke klachtencommissie. De landelijke klachtencommissie behandelt de klachten en adviseert aan de Raad van Bestuur.

Samenstelling: mw. Mr. Dr. E.H. L.Vervuurt (voorzitter), dr. B. Kool, mr. M. Brinksma, dhr S.Kruithof, mw. F.A.M.Kolman-Backbier, mw. Dr. P.C. van Krimpen (adviseur), mw. Mr. H.M.H. de Bruijn-van Beek (secretaris). Mevrouw Kolman- Backbier functioneerde tot 1 oktober als plaatsvervangster van de heer Kruithof, per 1 oktober werd zij benoemd tot lid van de commissie.

In verband met de door de Landelijke Gebruikersraad gesignaleerde onwenselijkheid van een combifunctie van secretaris Raad van Bestuur en secretaris van de commissie werd het secretariaat van de commissie per 1 april van M. de Bruijn overgenomen door mw mr. W. Schueler. Toen deze laatste vervolgens werd aangenomen op het secretariaat van de Raad van Bestuur werd haar functie overgenomen door M. de Bruijn, die met ingang van 1 januari 2013 wegens pensionering terugtrad uit haar functie van secretaris Raad van Bestuur.

Landelijke Gebruikersraad

Deze raad adviseert de Raad van Bestuur inzake logistiek en dienstverlening in de bloedvoorziening.

Samenstelling: Dr. A. Castel, voorzitter, Dr. F.J.M. van der Meer (NVHB), Dr. C.J. Pronk- Admiraal, Regionale Gebruikersraad (RG Noord Holland), vervangster is mw. Dr. J.H. Klinkspoor, vacature (NVHP), vervangster is mw. M. Degenaar, Dr. T. Bruin (RG IJssellanden), vervanger is dr. H.J.M. Salden, Dr. R. C.R.M. Vossen (NVKC/VHL), vervangster Dr. J. Slomp, Dr. L. van Pampus, vervanger dr. J.W.J. van der Stappen (RG Geldersche Rivieren), Mw. Dr. N. Dors (NVK), Dr. F. Hudig (RG Leiden Haaglanden), vervangster dr. G.A.E. Ponjee, Dr. A.W.M.M. Koopman-van Gemert (NVA), Dr. K.M.K. de Vooght (RG Midden Nederland), vervanger Dr. C.M. Hackeng, Dr. A.B. Mulder (RG Noord Nederland), vervanger dr. H de Wit, (NVZ) vacature, dr. M.R. de Groot (NVvH), vervanger dr. J. Th. M. de Wolf, Dr. M. van Hulst (NVZA), vervanger is Dr. P.D. Knoester, Dr. J.W. P.H. Soons (de Meierij), vervanger is dr. J.L.P. van Duijnhoven, Dr. P.A.W. te Boekhorst (RG ZWN Rijnmond/ West Brabant/Zeeland) vervanger Dr. H. Russcher, Dr. Ing. M.P.G. Leers (RG Limburg), vervanger: dr.ir. Y.M.C. Henskens, Dr. A. Leyte (WG Techniek en Logistiek), Prof. Dr. D.R. van Rhenen en mw. Dr. M. van Kraaij (vertegenwoordigers divisie Bloedbank), vervanger J.P. Jansen van Galen, Dr. M. de Haas (Sanquin Plasmaproducten, Research, Diagnostiek), vervanger is dr. J.J. Zwaginga, dhr. A. van Os (voorzitter RvB-Sanquin), Drs. H.J.C. de Wit (RvB-Sanquin), Prof.dr. R.A.W. van Lier (RvB-Sanquin). Secretaris: Mr. M. de Bruijn- van Beek (concernstaf-Sanquin)

Dieren Experimenten Commissie

Deze commissie is verantwoordelijk voor de ethische toetsing van de dierproeven van Sanquin conform de Wet op de dierproeven. De samenstelling van de commissie is conform deze wet.

Deze commissie adviseert de gemandateerd vergunninghouder van Sanquin omtrent de toelaatbaarheid van voorgenomen dierexperimenten.

Verslag Raad van Toezicht

Samenstelling

De Raad van Toezicht bestond in 2012 uit:

- mr. J.H. Schraven (voorzitter)
- prof.dr. F.C. Breedveld
- prof. Dr. B. Löwenberg
- drs. M. van Rijn (tot juni 2012)
- drs. K. Bergstein (vanaf september 2012)
- mw. Mr. H.M.H. de Bruijn-van Beek (secretaris)

Door het reglementair aftreden van de heer Schönfeld in 2011 ontstond een vacature die pas in september 2012 kon worden vervuld. De heer Schönfeld was bereid om tot die tijd als adviseur aan de Raad van Toezicht verbonden te blijven. Met ingang van 1 september werd mw. drs. K. Bergstein benoemd tot lid van de Raad van Toezicht.

Verslag

De Raad houdt toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken bij Sanquin. Tevens adviseert de Raad inzake de strategie en de activiteiten van Sanquin en beslist door middel van goedkeuring over belangrijke voorstellen van de Raad van Bestuur. In dit jaarverslag legt de Raad verantwoording af over zijn werkzaamheden in 2012. Bij zijn activiteiten hanteert de Raad de Sanquin Corporate Governance Code die spelregels en omgangsvormen omvat voor goed bestuur, effectief toezicht en een heldere verantwoording.

De Raad vergaderde in 2012 vier keer. Daarnaast onderhielden leden van de Raad individuele contacten met bestuursleden en medewerkers van Sanquin. Zo sprak een van de leden van de Raad met de externe accountant, de concerncontroller en de voorzitter van de Raad van Bestuur over het concept-jaarverslag 2011.

De Raad keurde het beleidsplan, de begroting voor 2013 en het Middellange Termijn Plan goed. In aanwezigheid van de externe accountant werden financiële rapportages, het jaarverslag 2011, de jaarrekening 2011 en het verslag van de accountant besproken en goedgekeurd. Zoals gebruikelijk besprak de Raad de door de Raad van Bestuur opgestelde risico-inventarisatie en de bijbehorende beheersmaatregelen.

De door de Raad van Bestuur voorgestelde investeringen werden op een na goedgekeurd. Ten aanzien van de investeringen in een van de gebouwen van de divisie Plasmaproducten had de Raad van Toezicht nog een aantal vragen.

Na eerder geïnformeerd te zijn in de reguliere vergaderingen ging de Raad in een schriftelijke procedure akkoord met het sluiten van een overeenkomst met Baxter voor de bereiding van tussenproducten en eindproducten uit grondstof (plasma en andere tussenproducten) van Baxter. Baxter verstrekt een lening waarmee investeringen gedaan worden die het mogelijk maken om gedurende 10 jaar contractproductie voor Baxter uit te voeren.

Tussentijds ging de Raad in een schriftelijke procedure akkoord gegaan met een borgstelling van Sanquin voor een lening van Agentschap NL aan de Nederlandse biotech *start up* Xenikos, die zich bezighoudt met de ontwikkeling van een geneesmiddel tegen Graft Versus Host Disease. In 2011 was de Raad akkoord gegaan met participatie van Sanquin in deze start up.

De Raad nam kennis van het standpunt van de minister van VWS ten aanzien van het, in 2010, door het ministerie geïnitieerde onderzoek door bureau ConQuaestor. Het onderzoek richtte zich op de lange termijn houdbaarheid van de voorziening van plasmageneesmiddelen door Sanquin en de systematiek van de gehanteerde tarieven voor leveringen tussen het publieke en private deel van Sanquin. In haar desbetreffende brief aan de Tweede Kamer gaf de minister aan dat zij Sanquin zou vragen maatregelen te nemen die ertoe leiden dat het eigen vermogen van de bloedbank niet risicodragend is voor de private activiteiten en andersom. De Raad besprak met de Raad van Bestuur een eerste verkenning van de mogelijkheden om hieraan te voldoen.

De Raad liet zich informeren over de voortgang inzake de reorganisatie van de divisie bloedbank. In het voorjaar werd overeenstemming bereikt met de vakbonden over een sociaal plan. De Ondernemingsraad gaf onder een aantal randvoorwaarden een positief advies met betrekking tot de reorganisatieplannen. De Raad liet zich ook informeren over de researchstrategie en de ambities betreffende weefsels (waaronder navelstrengbloed) van Sanquin. Ook besteedde de RvT aandacht aan de aanpak van de externe en interne communicatie van Sanquin. De Raad nam kennis van de maatregelen van Sanquin om de kwaliteit van de bloedvoorziening te garanderen.

De Raad hecht grote waarde aan het vrijwillige en onbaatzuchtige karakter van bloeddonaties in Nederland en vindt dat de donors een goede en vriendelijke dienstverlening van Sanquin mogen verwachten.

Op 26 april sprak de voorzitter van de Raad van Toezicht met de Ondernemingsraad over de algemene gang van zaken in de organisatie.

De Raad besloot op advies van de sollicitatiecommissie de heer A. van Os per 1 september te benoemen tot voorzitter van de Raad van Bestuur als opvolger van de heer T.J.F. Buunen, die per die datum in verband met pensionering terugtrad. Op 27 september werd afscheid genomen van de heer Buunen, die ruim 27 jaar voor Sanquin en haar rechtsvoorgangers actief was en grote verdiensten heeft gehad voor de organisatie.

De Raad besprak met VWS de honorering van de leden van de Raad van Bestuur die aan zal sluiten bij de voorgenomen wetgeving (Wet normering Topinkomens (semi)publieke organisaties) die inmiddels per 1 januari 2013 in werking is getreden.

Zoals blijkt uit de overzichten elders in dit jaarverslag, was de samenstelling van de Raad van Toezicht zo, dat aan de statutaire eisen van deskundigheid en ervaring ruimschoots werd voldaan.

De Raad van Toezicht evalueerde zowel zijn eigen functioneren als dat van de Raad van Bestuur en constateerde dat zijn leden voldoende onafhankelijk zijn. De besluitvormingsprocedure in de Raad van Toezicht is zo vormgegeven dat belangenverstrengeling wordt vermeden. De Raad heeft door benoeming van mw drs. K. Bergstein in september 2012 in de vacature Schönfeld voorzien.

Kwaliteit, veiligheid en beschikbaarheid van bloedproducten werden in 2012 mogelijk gemaakt dankzij de grote betrokkenheid en inzet van donors. De Raad van Toezicht is hen en alle medewerkers van Sanquin buitengewoon erkentelijk voor de wijze waarop zij de doelstellingen van Sanquin samen hebben gerealiseerd.

Amsterdam, mei 2013
Raad van Toezicht

Overzicht nevenfuncties

In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste nevenfuncties opgenomen van de leden van de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur van Sanquin. De nevenfuncties van de Raad van Bestuur hebben de goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Raad van Toezicht

Mr. J.H. Schraven (1942), voorzitter vanaf mei 2006, benoemd mei 2006, aftredend juni 2013, niet herbenoembaar.

Hoofdfunctie: president-commissaris Tata Steel Nederland B.V. en non executive director Tata Steel Limited (India)

Nevenfuncties:

- lid bestuur Carnegie Stichting
- voorzitter bestuur SEO Economisch Onderzoek
- voorzitter Adviesraad RAI Vereniging
- voorzitter Stichting Preferente Aandelen KPN
- voorzitter Stichting Administratiekantoor Unilever N.V.
- voorzitter raad van commissarissen van Stork B.V. en Fokker Technologies B.V.
- lid raad van commissarissen N.V. NUON Energy, en BNP Paribas OBAM N.V.

Drs. M.J. van Rijn (1956), benoemd mei 2008, afgetreden juli 2012.

Gegevens vermeld die golden tot aftreden als lid RvT in juli 2012

Hoofdfunctie: voorzitter Executive Committee PGGM

Nevenfuncties:

- lid RvC Rijnland Zorggroep
- lid adviesraad Nederlandse Zorgautoriteit
- voorzitter Raad van Commissarissen Espria
- lid Bestuur Stichting Steun Alzheimercentrum
- voorzitter bestuur De Groene Zaak

Prof. Dr. B. Löwenberg (1946), benoemd mei 2005, aftredend mei 2013, niet herbenoembaar.

Hoofdfunctie: hoogleraar Hematologie Erasmus MC Rotterdam

Nevenfuncties:

- lid van de Gezondheidsraad
- lid Internationale Wetenschappelijke Adviesraad, Lund Strategic Center for Stem Cell Biology and Cell Therapy, Lund University, Zweden
- lid International Scientific Advisory Board, Department of Biomedicine, Universiteit Basel
- vice-voorzitter bestuur en voorzitter Internationale Wetenschapscommissie, European School of Hematology, Parijs
- lid Raad van Toezicht Integraal Kankercentrum Nederland
- editor, Blood, scientific journal of the American Society of Hematology

Prof.dr. F. C. Breedveld (1950), benoemd 16september 2010, aftredend 16september 2014, herbenoembaar.

Hoofdfunctie: Voorzitter Raad van Bestuur Leids Universitair Medisch Centrum

Nevenfuncties:

- voorzitter Stichting Curium
- voorzitter Stichting Trombosedienst Leiden e.o.
- voorzitter Stichting Houdster van Aandelen Medipark B.V.
- lid bestuur Stichting Leiden Bio Science Park
- lid algemeen bestuur Leids Universiteits Fonds
- lid bestuur Bontius Stichting
- voorzitter Raad van Toezicht Stichting Ipse de Bruggen
- lid Raad van Toezicht VeerStichting

Mw. Drs. K.T.V. Bergstein, MBA (1967), benoemd 1 september 2012, aftredend 1 september 2016, herbenoembaar.

Hoofdfunctie: Lid Raad van Bestuur ASR Nederland N.V.

Nevenfunctie:

- lid Raad van Commissarissen 365 B.V.

Kerncijfers bloedvoorziening

Ook in 2012 namen ziekenhuizen minder rode bloedcelconcentraten af bij Sanquin, deze daling in de vraag naar rode bloedcellen is al een paar jaar gaande. Dit komt doordat veel ziekenhuizen op basis van de herziene richtlijn Bloedtransfusie (2011) nog beter zijn gaan letten op het gebruik van bloedproducten. Ook door Sanquins Klinisch Consultatieve Dienst (KCD) wordt al langer gewerkt aan het bevorderen van effectief bloedgebruik, de medewerkers van de KCD zijn transfusieartsen en transfusiespecialisten. Zij adviseren ziekenhuizen over goed bloedgebruik, zodat patiënten alleen bloed krijgen toegediend als dat echt nodig is. Het beter toepassen van de transfusiedrempelwaarden en een betere ketenzorg zorgden ervoor dat ziekenhuizen minder rode bloedcelconcentraten afnamen. Sanquin heeft het aantal donaties op deze trend aangepast en roept alleen donors op voor zover nodig

Kerncijfers van de Nederlandse bloedvoorziening				
	2012	2011	2010	2009
Donorbestand				
Aantal geregistreerde donors	387.825	398.379	406.127	404.184
Aantal ingeschreven donors *	379.846	389.350	395.226	393.811
Donatiefrequentie volbloeddonors per jaar	1,52	1,63	1,63	1,7
Donatiefrequentie Plasmaferesedonors per jaar	5,86	5,88	5,53	5,34
Aantal donors per 1000 inwoners	22,62	23,3	24,4	23,7
<i>* Exclusief donors die wel zijn geregistreerd, maar nog niet hebben gedoneerd</i>				
Aantal donaties				
Totaal aantal donaties	819.301	885.836	883.346	906.767
Aantal volbloeddonaties	498.117	538.282	542.160	575.050
Aantal afereses	321.184	347.554	341.186	331.717
Gebruik				
Gebruik rode bloedcelconcentraten	506.671	544.324	548.105	564.290
Aantal bloedplaatjes (uit volbloed in donoreenheden)	285.643	290.623	281.476	246.768
Aantal eenheden vers bevroren plasma	78.352	89.631	81.742	90.390
Kilo's plasma totaal (incl. aferese geleverd) aan divisie Plasmaproducten	317.501	347.044	348.369	342.995
Verhouding donors en leveringen rode cellen				
Volbloeddonors	328.576	329.283	333.439	331.738
Geleverde erythrocyten	506.671	544.324	548.105	564.290
Percentage O negatief in bevolking, donors en geleverde bloedcellen				
	2012	2011	2010	
In bevolking	7,50%	7,65%	7,65%	
Donors	11,64%	11,53%	11,49%	
Geleverde rode bloedcellen	13,23%	13,48%	13,50%	
Volbloed logistiek (in donoreenheden)				
	2012			
Volbloed donaties	498.117			
Rode bloedcellen naar ziekenhuis	506.671			
<i>Volbloeddonaties worden in verschillende eenheden gesplitst. Zo kan het dat de gebruikscijfers hoger liggen dan het</i>				

aantal donaties.

Volbloeddonors per bloedgroep 2012				
	Totaal	In %	t.o.v.2011(=100)	
O+	119.999	36,52%	120.816	99,3%
O-	38.260	11,64%	37.964	100,8%
A+	104.717	31,87%	105.149	99,6%
A-	24.723	7,52%	24.907	99,3%
B+	23.776	7,24%	23.216	102,4%
B-	5.987	1,82%	5.979	100,1%
AB+	8.837	2,69%	8.984	98,4%
AB-	2.277	0,69%	2.268	100,4%
	328.576	100,00%	329.283	99,8%

Ongebruikte volledige donaties

Medewerkers en processen bij Sanquin zijn erop gericht iedere donatie met de grootst mogelijke zorg en aandacht te behandelen, om het aantal ongebruikte donaties tot een absoluut minimum te beperken.

Volbloed

Totaal aantal donaties	498117
Afgekeurd tgv afname proces	1079
Afgekeurd tgv testen	1781

Afereseplasma voor bereiding geneesmiddelen

Totaal aantal donaties	261811
Afgekeurd tgv afname proces	396
Afgekeurd tgv testen	363

Afereseplasma voor transfusie (Q-plasma)

Totaal aantal donaties	54650
Afgekeurd tgv afname proces	329
Afgekeurd tgv testen	384

Trombafereses

Totaal aantal donaties	4723
Afgekeurd tgv afname proces	38
Afgekeurd tgv testen	9

Totaal 2012

Totaal aantal donaties	819179
Afgekeurd tgv afname proces	1842 =0,22%
Afgekeurd tgv testen	2537 =0,31%
Totaal ongebruikte volledige donaties	4379 =0,53%

Een ongebruikte volledige donatie is een donatie die tijdens de afname aan de gestelde eisen voldeed, maar vervolgens in het geheel niet gebruikt is voor transfusie- of andere doeleinden. Donaties die in het geheel niet gebruikt worden, zijn afgekeurd om een donatiegebonden reden. Hieronder vallen:

- donaties die tijdens een controle na de afname afgekeurd worden om een andere reden dan een afwijkend volume (bijvoorbeeld door een lekke seal);
- donaties waarbij de donor snel een nagekomen donormelding deed, waardoor de hele donatie afgekeurd is (bijvoorbeeld daags griep na donatie);
- donaties die tijdens de kwaliteitscontrole (met name de virologische screening) afgekeurd worden vanwege een herhaald positieve test.

Donors met positieve uitslag op infecties

Donors worden bij elke donatie getest op bloedoverdraagbare infecties. Donors met een infectie worden afgekeurd voor verdere donaties. De bloedproducten van donors bij wie een infectie is aangetoond, worden vernietigd. Infecties komen over het algemeen vaker voor bij nieuwe donors

Lues	Nieuwe donors	Nieuwe donors (per 100.000)	Bekende donors	Bekende donors (per 100.000)
2012	8	21	7	2,3
2011	10	23	5	2
2010	11	24	4	1,1
2009	8	17	8	1,9
2008	11	39	8	2,2
2007	9	33	15	4
2006	13	41	10	2,5
2005	17	57	29	6,6
Hepatitis C	Nieuwe donors	Nieuwe donors (per 100.000)	Bekende donors	Bekende donors (per 100.000)
2012	4	11	0	0
2011	7	17,9	0	0
2010	6	13	0	0
2009	10	21	0	0
2008	4	14	0	0
2007	3	11	1	0,3
2006	5	16	5	1,2
2005	10	33	1	0,2
Hepatitis B	Nieuwe donors	Nieuwe donors (per 100.000)	Bekende donors	Bekende donors (per 100.000)

2012	13	35	6	2
2011	13	33	7	1,6
2010	18	40	2	0,6
2009	21	45	13	3,2
2008	16	56	4	1,1
2007	15	55	4	1,1
2006	21	66	5	1,2
2005	26	87	9	2,1
HIV-1/2				
	Nieuwe donors	Nieuwe donors (per 100.000)	Bekende donors	Bekende donors (per 100.000)
2012	0	0	2	0,67
2011	1	2,5	0	0
2010	0	0	1	0,3
2009	0	0	2	0,5
2008	3	10,5	0	0
2007	3	11	3	0,8
2006	1	3,1	4	1
2005	1	3,3	2	0,5
HTLV-I/II				
	Nieuwe donors	Nieuwe donors (per 100.000)	Bekende donors	Bekende donors (per 100.000)
2012	1	2,6	1	0,3
2011	3	7,7	0	0
2010	2	4	1	0,3
2009	2	4	0	0
2008	0	0	1	0,3
2007	0	0	1	0,3
2006	0	0	0	0
2005	1	3,3	0	0

Sociaal jaarverslag

Personeelsbezetting per 31-12-2012															
aantal medewerkers en FTE*															
		Vaste dienst				Tijdelijke dienst				Totaal 1				Totaal 2	
		Fulltime		Parttime		Fulltime		Parttime		Fulltime		Parttime			
		Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE
2012	Mannen	615	615,00	231	167,89	128	128,00	36	11,65	743	743,00	267	179,53	1010	922,53
2011	Mannen	653	657,45	186	117,18	115	115,12	51	16,42	768	772,57	237	133,60	1005	906,17
2012	Vrouwen	325	325,00	1323	774,19	98	98,00	96	50,94	423	423,00	1419	825,13	1842	1248,13
2011	Vrouwen	350	350,79	1356	777,97	97	97,11	139	63,19	447	447,90	1495	841,16	1942	1289,06
2012	Totaal	940	940,00	1554	942,07	226	226,00	132	62,59	1166	1166,00	1686	1004,66	2852	2170,66
2011	Totaal	1003	1008,24	1542	895,15	212	212,23	190	79,61	1215	1220,47	1732	974,76	2947	2195,23

* exclusief inhuur en extra inzet eigen medewerkers

In 2012 ontvingen 6 Sanquin-medewerkers een WAO-uitkering. 4 medewerkers ontvingen een WIA-uitkering (geen in 2011). In 2012 ontvingen 3 ex-medewerkers wachtgeld, hetzelfde aantal als in 2011.

Dienstjarenopbouw 2012				
aantal medewerkers				
	m	v	totaal	totaal
			2012	2011
< 1	185	149	334	408
2-3	127	186	313	366
4-5	100	163	263	190
6-9	118	262	380	480
10-14	167	391	558	520
15-19	93	202	295	296
20-24	79	202	281	288
25-29	58	143	201	179
30-34	57	99	156	164
35 en meer	26	45	71	56
totaal	1010	1842	2852	2947

De Sanquin-medewerker bleef in 2012 gemiddeld iets langer in dienst dan in 2011: 12,6 jaar (2011: 12,0 jaar).

In 2012 uit dienst getreden medewerkers		
	Aantal	%*
Mannen	82	8,12
Vrouwen	164	8,90
Totaal	246	8,63

* van het aantal mannen/vrouwen/medewerkers in dienst op 31-12-2012

Het personeelsverloop daalde opnieuw licht: van 9% in 2010 en 8,8 % in 2011 naar 8,6% in 2012. Gezien de economische omstandigheden in Nederland is dit geen onverwachte ontwikkeling. De belangrijkste redenen voor vertrek waren beëindiging van het tijdelijk dienstverband en de loopbaan elders. Dit is niet anders dan in het verslagjaar 2011. Het niet verlengen van tijdelijke dienstverbanden is in verband met de reorganisatie Bloedbank 2015 wel actiever ingezet als middel om formatie vrij te houden voor eventuele boventalligen.

Net als in voorgaande jaren was Sanquin over het algemeen succesvol in het vervullen van vacatures. Desondanks zien we een behoorlijke toename van het aantal openstaande vacatures: 87 tegenover 27 in 2011. Dit hangt samen met de uitbreiding van activiteiten bij de divisie Plasmaproducten (60 van de 87 openstaande vacatures).

Sanquin streeft naar efficiënte en doelmatige bereiding van geneesmiddelen, onder andere door export van geneesmiddelen onder het Sanquin-label of loonfabricage. De uitbreiding van activiteiten die hieruit voortvloeit maakt dat er in 2012 en de jaren erna aanzienlijke uitbreiding van personeel bij de divisie Plasmaproducten nodig is. Werving van voldoende (gekwalificeerd) personeel is daarom in 2012 en in de komende jaren voortdurend punt van aandacht. Om de werving te streamlijnen is inmiddels een HR-team samengesteld dat zich uitsluitend met de werving van het benodigde personeel bezighoudt.

Personeelsverloop; uit dienst in 2012			
aantal medewerkers			
	2012	%	2011
loopbaan elders	68	28	73
persoonlijke omstandigheden	14	6	21
arbeidsomstandigheden	1	0	2
ongeschiktheid	1	0	2
ongemotiveerd verzuim	0	0	0
dringende redenen	1	0	1
reorganisatie	4	2	0
obu / flex / TOP / pensioen	34	14	37
einde tijdelijk dienstverband	85	35	83
arbeidsongeschiktheid	5	2	4
overlijden	4	2	3
anders*	29	12	33
totaal	246	100	259

* o.a. overplaatsing binnen Sanquin en ontslag tijdens proeftijd.

Leeftijdsofbouw 2012				
aantal medewerkers	m	v	totaal	totaal
			2012	2011
0-24	23	27	50	70
25-34	190	260	450	523
35-44	267	457	724	753
45-54	321	629	950	971
55-59	132	295	427	413
60 en ouder	77	174	251	217
totaal	1010	1842	2852	2947
Gemiddelde leeftijd			45,93	45,37

De gemiddelde leeftijd van de Sanquin-medewerker blijft stijgen. Vrouwen zijn gemiddeld een jaar ouder dan in 2011 (2012: 46,6 jaar, 2011: 45,6 jaar), mannen gemiddeld iets jonger (2012: 44,8 jaar, 2011: 44,9 jaar). Aangezien de overgrote meerderheid van de Sanquin-medewerkers vrouw is, is de gemiddelde leeftijd gestegen ten opzichte van 2011 (2012: 45,9 jaar, 2011: 45,4 jaar).

Ziekteverzuim 2012					
Ziekteverzuim in- en exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof in percentages					
	m	v		Totaal	
		Incl.	Excl.	Incl.	Excl.
2012	3,88	6,40	5,32	5,59	4,76
2011	3,74	5,57	4,85	4,96	4,48

Het verzuimpercentage (exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof) steeg licht van 4,7% in 2011 naar 4,76% in 2012. Het verzuim was in 2012, net als in 2011, lager dan in de totale zorgsector (5,1%) maar hoger dan in de ziekenhuisbranche (4,33%).

Ter vergelijking (2012)	
	Totaal (excl.)
Sector 'Zorg'	5,10
Sector Ziekenhuizen	4,33

Verzuimduur in- en exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof 2012					
in dagen	m	v		Totaal	
		Incl.	Excl.	Incl.	Excl.
2012	14,63	19,83	17,64	18,99	16,64
2011	15,01	16,23	14,28	15,85	14,51

Verzuimfrequentie in- en exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof					
aantal meldingen	m	v		Totaal	
		Incl.	Excl.	Incl.	Excl.
2012	1,43	1,51	1,49	1,49	1,47
2011	1,53	2,35	2,34	2,02	2,01

Indeling in salarisschalen 2012							
	Jeugdschaal		Aanloopschaal		Functionele schaal		Totaal
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
5							0
10							0
15							0
20					2	17	19
25	1				48	44	93
30	1	2		1	72	190	266
35			1		112	679	792
40					133	151	284
45			2	7	145	241	395
50					96	147	243
55					94	69	163
60			1		113	115	229
65			1		37	29	67
70					27	12	39
75					15	13	28
80					11	2	13
overig*					98	123	221
totaal	2	2	5	8	1003	1832	2852

* Betreft medewerkers die een nominaal salaris ontvangen, OIO's en medewerkers voor wie in het kader van de 'overgangsregelingen CAO Sanquin 2001' een afwijkende salarissystematiek wordt toegepast.

Lagere kosten, dezelfde kwaliteit

Voor de divisie Bloedbank was 2012 een roerig jaar. Zowel binnen Sanquin als in de wereld om ons heen gebeurde het nodige. De eerste concrete gevolgen van de eerder ingezette reorganisatie 'Bloedbank 2015' werden merkbaar: we moesten afscheid nemen van een aantal collega's. Daarnaast besloten we om het aantal uitgiftepunten terug te brengen van elf in 2013 tot zeven eind 2014.

Het onafhankelijke bureau ConQaestor heeft een onderzoek uitgevoerd naar de kostenstructuur van Sanquin. In juli reageerde de minister van Volksgezondheid op het onderzoeksrapport. Reden voor Sanquin om onverminderd kritisch te blijven kijken naar een aantal bedrijfsvoeringaspecten. Ondertussen zorgden we er natuurlijk voor dat er altijd voldoende, veilig bloed op voorraad was voor iedereen die dat nodig had.

Efficiencyprogramma Bloedbank 2015

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft aan alle partijen in de zorgsector bezuinigingen opgelegd. De Nederlandse ziekenhuizen worden 6% gekort op hun budget. In lijn met die bezuinigingen eist de minister dat ook de divisie Bloedbank 6% efficiënter gaat werken. Een bezuiniging op jaarbasis van in totaal € 11,6 miljoen vanaf 2015. Dat past bij de lijn die Sanquin reeds had ingezet met het efficiencyprogramma 'Bloedbank 2015'. De eerste gevolgen daarvan werden zichtbaar in 2012.

Bloedbank 2015: minder uitgiftepunten

Na uitgebreid overleg met de Landelijke Gebruikersraad heeft de Raad van Bestuur besloten om van 11 uitgiftepunten terug te gaan naar 7. Vanuit de uitgiftepunten voorzien we de ziekenhuizen in heel Nederland van bloedproducten. Het gaat dan om geplande bevoorrading, maar vaak ook zijn producten met spoed nodig. Het plan om naar 7 uitgiftecentra te gaan, draagt ruim 2 miljoen euro bij aan de bezuinigingstaakstelling, terwijl de kwaliteit van onze dienstverlening er niet onder zal lijden. Alle ziekenhuizen (op twee na, net als nu) kunnen binnen een uur worden bereikt, terwijl ziekenhuizen die veel speciale producten afnemen merendeels een aanrijtijd van ongeveer 30 minuten kan worden geboden. Logistiek consultant Ortec adviseerde ons waar en hoeveel uitgiftepunten vereist zijn om de kwaliteit van de uitgifte op hetzelfde hoge niveau te houden. Sommige ziekenhuizen waren bezorgd dat minder uitgiftepunten automatisch minder service betekent. Pleun van Toledo, manager Uitgifte / Klantenservice: "Die zorgen nemen we zeer serieus. We gaan vanuit een aantal referentieziekenhuizen een nulmeting van de levertijden doen, om vervolgens de nieuwe levertijden te berekenen. Zo hopen we de bezorgdheid bij ziekenhuizen weg te nemen."

Bloedbank 2015: sociaal plan en plaatsingsprocedure medewerkers

Door Bloedbank 2015 komen 120 tot 130 voltijd arbeidsplaatsen te vervallen. Met de vakbonden is uitgebreid gesproken over een serie maatregelen die de sociale gevolgen van de reorganisatie opvangen. Dit overleg resulteerde op 4 april 2012 in een uitgebreid en goed sociaal plan waarmee ook de Ondernemingsraad kon instemmen. In juni 2012 is gestart met de plaatsingsprocedure van de medewerkers wier oude functie kwam te vervallen. Binnen een ander onderdeel van Sanquin, de divisie Plasmaproducten, ontstaat werkgelegenheid door de grote groei die de divisie doormaakt. Medewerkers die daarvoor belangstelling hebben krijgen de kans door te stromen van de Bloedbank door naar Plasmaproducten.

Opvolging onderzoek ConQuaestor naar kostenstructuur Sanquin

Op 10 juli 2012 reageerde de minister van Volksgezondheid op het rapport 'Kostentoerekening van Sanquin en de houdbaarheid van de voorziening in plasmageneesmiddelen' van onafhankelijk onderzoeksbureau ConQuaestor. De minister bevestigde de conclusie uit het rapport dat de plasmageneesmiddelvoorziening in goede handen is bij Sanquin. Daarnaast benadrukte zij het belang van efficiëntie. Sanquin onderschrijft dat belang. Maar bij enkele standpunten van de minister plaatsten we kritische kanttekeningen.

Productassortiment onder de loep

De bloedbank van Sanquin heeft een breed scala aan bloedproducten. Ook producten die maar af en toe nodig zijn, moeten we kunnen aanbieden, want deze kunnen op enig moment van vitaal belang zijn voor kwetsbare patiënten. Dit geldt ook voor de bereiding van weesgeneesmiddelen: geneesmiddelen voor zeldzame ziekten. Dat is een van de bijzondere nutsfuncties van het private deel van Sanquin. ConQuaestor geeft aan dat wellicht het aantal verschillende producten - en daarmee de kosten - kan worden teruggebracht. De Medische Adviesraad van Sanquin onderzoekt momenteel of een kleiner productassortiment mogelijk is zonder dat dit ten koste gaat van de zorg aan patiënten. Daarnaast bezien we of we het aantal tests kunnen verminderen door tests af te schaffen die geen duidelijke toegevoegde waarde meer hebben. In 2013 wordt hierover meer duidelijkheid verwacht.

De winkel bleef open... en draaide prima!

Ondanks alle interne en externe ontwikkelingen was de dienstverlening van de Bloedbank op het gewenste hoge niveau. Dankzij de inspanningen van medewerkers en de opkomst van honderdduizenden donors was er altijd voldoende veilig en gezond bloed beschikbaar voor iedereen die dat nodig had. Ook in 2012 hadden we weer een goede opkomst van bloeddonors.

Sanquin is een hybride organisatie. De divisie Bloedbank vormt de publieke tak van Sanquin en werkt binnen de kaders van de Wet inzake bloedvoorziening. De minister van VWS keurt jaarlijks de begroting van de Bloedbank goed en stelt de prijzen vast die de Bloedbank aan ziekenhuizen in rekening mag brengen. Uitgangspunt daarbij is dat de levering van bloedproducten door de Bloedbank aan de ziekenhuizen in Nederland kostendekkend plaatsvindt. Daarbij moeten de financiële zaken van de Bloedbank gescheiden zijn van de private activiteiten van Sanquin.

Schaalvergroting divisie Plasmaproducten waarborgt continuïteit

In 2012 sloot Sanquin een contract met het Amerikaanse farmaceutische bedrijf Baxter. Met deze stap verstevigt Sanquin haar solide basis en daarmee die van de Nederlandse bloedvoorziening.

In de overeenkomst is geregeld dat Sanquin het plasma van Baxter bewerkt voor de bereiding van stollingsfactoren, immuunglobulines en albumine, bestemd voor de Amerikaanse en andere markten. Deze producten worden onder meer toegepast bij hemofilie, bij ziektes waarbij de afweer tegen infecties of eigen lichaamcellen verstoord is, en bijvoorbeeld voor de behandeling van brandwonden.

Contract met Baxter

Sanquin heeft met het oog op de toekomst flink meer productieruimte gecreëerd. Die toekomst is door het contract met de Amerikaanse farmaceutische onderneming Baxter ineens heel dichtbij gekomen. Om kosteneffectief te blijven produceren, moet Sanquin een grotere markt bedienen dan alleen de Nederlandse. Voor een indicatie van de volumegroei: tien jaar geleden bewerkte Sanquin ongeveer 200.000 liter plasma per jaar. In 2012 was dat 300.000 liter. En over een paar jaar, als de Baxterproductie goed op gang is, kan dat in totaal – dus Nederlands en buitenlands plasma bij elkaar – oplopen tot 2,2 miljoen liter. Robert Tiebout, divisiedirecteur Plasmaproducten: “Dat betekent, in samenwerking met onze partners, veel producten voor veel patiënten in allerlei landen. We hebben de benodigde schaalvergroting zo succesvol aangepakt dat de productiecapaciteit van plasmaproducten binnenkort zeven keer groter is dan nodig voor de Nederlandse markt.” Vanzelfsprekend vraagt deze toename ook om meer personeel: er zal een uitbreiding met 200 voltijd arbeidsplaatsen nodig zijn om het contract volledig te kunnen uitvoeren.

Uitbreiding productie Cinryze

Naast het grote contract met het Amerikaanse Baxter, kreeg Sanquin van de Food and Drug Administration (FDA) goedkeuring voor de bereiding van Cinryze™ op industriële schaal. Sinds 2008 produceert Sanquin een geneesmiddel uit Amerikaans plasma dat door onze Amerikaanse partner ViroPharma wordt aangeleverd. Dit geneesmiddel is bedoeld voor patiënten in de VS die lijden aan de ziekte Erfelijke Angioedeem (Engelse afkorting: HAE).

Meer productieruimte

Robert Tiebout: “De Nederlandse markt is klein. Het is bovendien een open markt met veel concurrentie. Efficiency en kwaliteit zijn nodig om onze producten kwalitatief en economisch verantwoord te produceren. Daarom moeten we meer volume creëren; uiteindelijk willen we zo’n drie tot vier miljoen liter plasma verwerken. Verder moeten we voortdurend blijven investeren in *state of the art* apparatuur en nieuwe technieken om onze producten nog effectiever en patiëntvriendelijker te maken.”

De uitbreiding van de productieruimte resulteerde in een flink nieuwbouwproject op de locatie in Amsterdam. In de nieuwe gebouwen is zoveel mogelijk gekozen voor duurzame en energiezuinige oplossingen. Zo worden de gebouwen verwarmd en gekoeld door middel van Warmte Koude opslag en door het gebruik van een warmtepomp. Verlichting wordt centraal in- en uitgeschakeld met behulp van bewegingsensoren. Voor de klimaatbeheersing in de gebouwen is een CO₂-regeling. Dat houdt in dat klimaatinstallatie automatisch uitschakelt als iemand ramen opent, en dat er warmte wordt teruggewonnen uit de ventilatie-afvoerlucht.

Zonder donors geen bloedvoorziening

Sanquin Bloedvoorziening kan niet bestaan zonder de bijna 400.000 vrijwillige donors. Wij stonden dan ook in 2012 stil bij regelmatige bijdragen van de bloeddonors tijdens de Wereld Bloeddonordag. Extra aandacht voor donors was er ook tijdens de brainstormsessie met de Landelijke Donorraad, de ingebruikname van een nieuwe Mobiele Afname Locatie (MAL) en het afronden van een deel van het langlopende onderzoek DonorInZicht.

Wereld Bloeddonordag

Ieder jaar is het op 14 juni Wereld Bloeddonordag. Een dag om stil te staan bij alle bloeddonors die met hun bloed dagelijks duizenden levens redden. In 2012 was het thema 'Donors zijn helden'. Waarom? Omdat je er als bloeddonor na 35 donaties wel vanuit mag gaan dat je een lintje verdient, want je hebt minimaal het leven van één persoon gered. Tijdens Wereld Bloeddonordag geeft Sanquin Bloedvoorziening de donors op een bijzondere manier extra aandacht; ze mochten op de foto en kregen een goodiebag met allerlei cadeautjes. Op televisie was de hele dag de *documercial* te zien met negenvoudig Nederlands kampioen kunstschaatsen Karen Venhuizen. Zij kreeg zelf ook geneesmiddelen die uit plasma gemaakt zijn. In het filmpje vertelt ze waarom bloeddonors voor haar echte helden zijn.

Brainstormsessie met Landelijke Donorraad

Voor en door de donors is de Landelijke Donorraad. Deze raad denkt onder meer mee over hoe Sanquin haar waardering voor de bloeddonors het beste kan uiten. Daarover is een brainstormsessie gehouden met de raad. Landelijk bedanken we donors overal op dezelfde manier: met een bronzen, zilveren of gouden speldje. Uit de brainstorm bleek dat er behoefte is aan een meer persoonlijke aanpak van bedanken, daarbij rekening houdend met het feit of iemand uit Friesland komt of uit Limburg. Er is overigens bij de donors de meeste behoefte aan persoonlijke aandacht en begeleiding tijdens een donatie.

Nieuwe Mobiele Afname Locatie

Mobiele Afname Locaties (MAL's) zijn grote moderne trailers die we overal kunnen neerzetten en 'uitpakken' om donors op locatie en met ruime openingstijden bloed te laten geven. We startten aanvankelijk met een kleinere uitvoering. Door het succes daarvan zijn we grotere MAL's in het hele land gaan gebruiken. Zo hebben we kant-en-klare afnamelocaties waarover iedereen enthousiast is: medewerkers van Sanquin, donors, maar ook passanten. In 2012 wisten we driekwart van Nederland te bereiken met onze MAL's.

DonorInZicht

Het tweede deel van het grootschalige wetenschappelijke onderzoek DonorInZicht is in 2012 opgestart. Met gebruikmaking van wetenschappelijke concepten uit de psychologie, geeft dit onderzoek inzicht in wat mensen beweegt om donor te worden, donor te blijven en hoe ze het ervaren. Unitdirecteur Donorzaken Wim de Kort: "De respons op dit onderzoek is groter dan bij vergelijkbaar onderzoek: 60 tot 70% van de donors doet mee. Zo zie je maar dat donors heel betrokken mensen zijn! Daar zijn we blij mee en trots op."

Werving van nieuwe donors

Dankzij een bestand van honderdduizenden bloeddonors is de bloedvoorziening in Nederland stevig en solide. Ieder jaar stopt een deel van de donors met bloed geven, bijvoorbeeld omdat ze de maximumleeftijd hebben bereikt tot waarop bloeddonatie is toegestaan. Het gat dat deze vertrekkende donors achterlaten, wordt weer opgevuld met nieuwe bloeddonors. Sanquin werft deze nieuwe donors met speciale campagnes door heel Nederland. De werving verliep in 2012 heel succesvol. We wilden graag minimaal 37.240 nieuwe donors werven. Uiteindelijk mochten we er 37.252 verwelkomen.

Oók Sanquin

Sanquin is vooral bekend om de bloedbankactiviteiten. Wat veel mensen niet weten, is dat Sanquin ook op andere terreinen van de gezondheidszorg een rol speelt. Een greep uit de producten en diensten die we in 2012 aanboden.

Verloskundigen: sneller de uitslag van het bloedonderzoek

Sanquin verricht veel bloedonderzoek in opdracht van ziekenhuizen, maar ook voor verloskundigenpraktijken. Via een elektronisch systeem kunnen ziekenhuizen al jarenlang de aanvragen en uitslagen van bloedonderzoek digitaal indienen en ontvangen. In 2012 is een 'light' variant van dit systeem beschikbaar gemaakt voor verloskundigen. Daarmee kunnen ook zij de aanvragen en uitslagen van aangevraagde bloedtesten voortaan digitaal regelen. Voorheen ontvingen verloskundigen de testuitslagen van Sanquin per post. Deze uitslagen typten zij vervolgens over in hun eigen systeem. Een omslachtige werkwijze. Met dit systeem is de uitslagverwerking niet alleen een stuk eenvoudiger; er is ook veel minder kans op fouten. De verloskundigen zijn zeer te spreken over het gebruik en Sanquin is blij dat zij het werk voor verloskundigen iets makkelijker heeft kunnen maken, zodat zij op hun beurt beter patiënten kunnen helpen.

Meer interne samenwerking tussen artsen en onderzoekers

In 2012 kreeg de samenwerking tussen de afdeling Transfusiegeneskunde van de divisie Research en de Klinisch Consultatieve Dienst (KCD) van de divisie Bloedbank meer vorm. Een samenwerking op regionaal niveau bestond al enkele jaren, maar door een landelijke samenwerking aan te gaan, kunnen de beide afdelingen nu in het hele land gebruikmaken van de kennis, kunde en beschikbaarheid van transfusieartsen en transfusiespecialisten. Dankzij de gezamenlijke overleggen en de plannen voor wetenschappelijk onderzoek die momenteel opgesteld worden, zijn straks bredere onderzoeksprojecten naar de verbetering van bloedtransfusie mogelijk. En daar hebben patiënten natuurlijk baat bij.

Onderzoek voor effectievere behandeling reumapatiënten

Therapeutische eiwitten, zogenaamde 'biologicals', worden de laatste jaren steeds vaker ingezet om bijvoorbeeld auto-immuunziekten onder controle te houden. Maar bij 20 tot 30 procent van de patiënten slaat de behandeling niet goed aan.

In 2012 promoveerde onderzoekster Pauline van Schouwenburg op haar onderzoek naar immuunrespons tegen een bepaald geneesmiddel. Bij een immuunrespons maakt het lichaam antistoffen aan tegen lichaamsvreemde stoffen, zoals virussen of bacteriën. Deze antistoffen schakelen de indringers uit. Meestal is dit gunstig, omdat op die manier ziekteverwekkers worden gedood. Maar sommige patiënten hebben een immuunrespons tegen hun geneesmiddelen. Hun lichaam ziet het geneesmiddel als indringer.

Van Schouwenburg deed onderzoek naar de immuunrespons tegen een geneesmiddel tegen reumatoïde artritis en andere auto-immuunziekten.

Van Schouwenburg: "Daaruit bleek dat als een patiënt weinig antistoffen tegen het geneesmiddel aanmaakt, dit geen effect heeft op de werking van het geneesmiddel. Maar als een patiënt veel antistoffen aanmaakt, wordt het geneesmiddel letterlijk uitgeschakeld en werkt het dus niet meer."

Met het onderzoek van van Schouwenburg hoopt Sanquin meer te weten te komen over de immuunrespons die patiënten kunnen hebben op geneesmiddelen. Tijdens dit onderzoek werkte Sanquin nauw samen met het reumabehandelcentrum van Reade. “Bij Sanquin is er veel kennis over bloed en immunologie”, vertelt Van Schouwenburg. “De samenwerking met Reade zorgt voor informatie uit de praktijk. Dat was de ideale combinatie voor mijn onderzoek. Uiteindelijk kan meer kennis over een immuunrespons op geneesmiddelen leiden tot betere behandeling van patiënten. Door onderzoek van onze afdeling zijn er al een testen ontwikkeld om het geneesmiddel- en antistoffengehalte in iemands bloed te kunnen meten.”

waarbij Sanquin ook test op aanwezigheid van het geneesmiddel

Sanquin heeft testen ontwikkeld die aantonen of er voldoende biological in het bloed zit en of het lichaam er antistoffen tegen aanmaakt. De uitslagen kunnen leiden tot aanpassing van de behandeling, overstappen op een andere biological of het definitief staken van deze dure therapie. De testen worden wereldwijd aangevraagd.

Niet alleen ziekenhuizen dienen aanvragen in voor deze bepalingen, ook vraagt de farmaceutische industrie steeds vaker aan Sanquin om deze testen uit te voeren voor studies naar het effect van nieuwe biologicals. In 2012 verwelkomden we een nieuwe grote opdrachtgever die zijn biological in een onderzoek wil vergelijken met de biological van een concurrent. Sommige ziekenhuizen willen graag zelf de bepalingen doen in het eigen laboratorium. Speciaal voor deze ziekenhuizen biedt Sanquin sinds 2012 toolsets aan waarmee de ziekenhuizen zelf kunnen testen. Zo profiteren zoveel mogelijk patiënten van de kennis van Sanquin op dit terrein.

Een nieuw laboratorium voor celtherapie

Op 1 november opende Sanquin het Laboratory for Cell Therapy. Het laboratorium biedt voortaan naast het bewerken van stamcelpreparaten ook celtherapieproducten aan. Dat danken we aan de komst van een nieuwe faciliteit met vijf cleanrooms geschikt voor het maken van celtherapieproducten. Deze producten worden beschouwd als geneesmiddelen en moeten daarom aan strenge kwaliteitseisen voldoen.

In vier van de vijf cleanrooms worden celtherapieproducten, oftewel Advanced Therapy Medicinal Products (ATMP's) gemaakt. Dit is een heel nieuw werkgebied; er is nog geen geregistreerd product in Nederland. Sanquin hoopt de vergunning voor het produceren van de ATMP's begin 2013 te krijgen. Met de vijf cleanrooms is Sanquin er in ieder geval klaar voor. In 2012 is begonnen met de productie van een aantal ATMP's. Het gaat hierbij om mesenchymale stromale cellen voor patiënten met een Graft versus Host ziekte en tumor infiltrerende lymphocyten voor de behandeling van patiënten met melanomen.

Opslag van weefsels voor ziekenhuizen

Sinds 2012 ondersteunt Sanquin ziekenhuizen op verzoek bij het schoonmaken en bewaren van weefsels. Soms moet vanwege verhoogde druk op de hersenen, bijvoorbeeld na schedeltrauma of een hersenbloeding, tijdens een operatie een stukje schedeldak van iemand verwijderd worden. Het schedeldak kan pas teruggeplaatst worden als de patiënt voldoende is hersteld. Tot die tijd moet het schedeldakje natuurlijk goed bewaard worden. Sanquin kreeg de vraag om deze specialistische taak op zich te nemen. In 2012 ontvingen we 45 schedeldakjes. De verwachting is dat dit aantal toeneemt tot gemiddeld tweehonderd schedeldakjes per jaar.

Sanquin voor Serious Request

In december 2012 zamelden Sanquin-medewerkers geld in voor Serious Request 2012; een jaarlijkse actie van radiozender 3FM waarvan de opbrengst naar het Nederlandse Rode Kruis gaat.

Dit jaar kwam de opbrengst ten goede aan de strijd tegen babysterfte. Sanquin-medewerkers brachten op verschillende manieren geld bij elkaar. Zo werkten honderden medewerkers op 13 december 2012 één uur extra. Daarnaast schonken velen de waarde van hun kerstpakket aan dit goede doel. Dat leverde bij elkaar maar liefst 60.000 euro op.

De cheque met dit mooie bedrag werd op 21 december 2012 in Enschede overhandigd aan de dj's in het Glazen Huis.

Duurzaamheid

Bij alle activiteiten probeert Sanquin milieuvriendelijk en duurzaam te werk te gaan. Dat resulteerde in 2012 in een aantal mooie kleine en grote maatregelen.

Duurzame nieuwbouw

Op het terrein in Amsterdam wordt gewerkt aan een flink nieuwbouwproject. In de nieuwe gebouwen is zoveel mogelijk gekozen voor duurzame en energiezuinige oplossingen. Zo worden de gebouwen verwarmd en gekoeld door middel van Warmte Koude opslag en door het gebruik van een warmtepomp. Verlichting wordt centraal in- en uitgeschakeld met behulp van bewegingsensoren. Voor de klimaatbeheersing in de gebouwen is een CO2-regeling. Dat houdt in dat klimaatinstallatie automatisch uitschakelt als iemand ramen openzet, en dat er warmte wordt terugwonnen uit de ventilatie-afvoerlucht.

Printerplan

In 2012 is Sanquin gestart met de uitvoering van het printerplan. Dat betekent dat afdelingen niet langer hun eigen printer hebben, maar dat meerdere afdelingen samen een printer delen. De printer staat bovendien standaard ingesteld op 'dubbelzijdig afdrukken' en op printen in 'zwart-wit' in plaats van in kleur. Zo besparen we papier en inkt.

Klanttevredenheidsonderzoek

Sanquin vraagt periodiek haar klanten – de ziekenhuizen – naar hun ervaringen met de divisie Bloedbank en de divisie Diagnostiek. De belangrijkste uitkomsten van het Sanquin klanttevredenheidsonderzoek 2012 zijn:

1. Sanquin levert hoge kwaliteit en service,
2. Sanquin wordt gezien als betrouwbaar en als kenniscentrum,
3. De algemene waardering voor Sanquin komt uit op een 8,1.

Een hoge score waar we trots op zijn! Uit het onderzoek bleek ook dat klanten minder tevreden zijn met onze prijs-kwaliteitverhouding. Dit is een aandachtspunt voor ons. Over drie jaar houden we ons volgende klanttevredenheidsonderzoek.

Geneesmiddelen, tests en onderzoek... over de grens

Sanquin Bloedvoorziening onderneemt veel activiteiten in het buitenland en werkt samen met internationale partners en onderzoeksinstanties. Op die manier doen we kennis en ervaring op.

Bovendien kunnen we door op internationale schaal te opereren de kosten van bloedonderzoek en bloedproducten voor onze Nederlandse klanten beheersen. Een greep uit de activiteiten over de grens in 2012.

De zoektocht naar een nieuw geneesmiddel

Sinds 19 juni 2012 participeert Sanquin Bloedvoorziening in Xenikos BV. Xenikos is een biotechnologisch bedrijf dat een experimenteel geneesmiddel T-Guard® ontwikkelt. T-Guard® is een geneesmiddel voor het behandelen van ernstige afstotingsreacties bij patiënten na een transplantatie met bloedstamcellen van een donor: Graft-Versus-Host Disease (GVHD). Naast Sanquin zijn ook twee regionale investeringsmaatschappijen (PPM Oost/IIG Fonds) bereid gevonden te participeren in Xenikos. AgentschapNL, onderdeel van het ministerie van Economische Zaken, verstrekte bovendien een innovatiekrediet. Sanquin maakt tevens het experimentele geneesmiddel dat nodig is voor de klinische studies. Peter van Mourik, directeur Quality & Regulatory Affairs is door de gezamenlijke aandeelhouders benoemd tot medebestuurder van Xenikos BV: "Door de participatie in Xenikos draagt Sanquin bij aan de ontwikkeling van een geneesmiddel tegen een dodelijke ziekte binnen de transplantatiemarkt; een voor Sanquin interessant marktsegment. Deze markt is ondermeer van belang voor de divisie Plasmaproducten (HepBQuin, een plasmaproduct tegen hepatitis B) en de divisie Research (onderzoek naar therapeutische werkzaamheid van mesenchymale stamcellen bij GVHD)."

Stand-by met bloed tijdens Olympische Spelen 2012

De bloedbank in Engeland vroeg Sanquin tijdens de Olympische Spelen 2012 'stand-by' te zijn. Als tijdens het evenement in Londen plotseling veel bloed en bloedproducten nodig zouden zijn, bijvoorbeeld als gevolg van een calamiteit, zou Sanquin de Engelsen bijstaan. Een eervol verzoek dat we graag wilden honoreren. Daarvoor moesten we wel garanderen dat het bloed van Nederlandse donoren voldoet aan de Engelse eisen voor bloedproducten. En natuurlijk moeten we voldoende bloed kunnen leveren bij een eventuele calamiteit. Ons donorbestand dat bij een noodoproep beschikbaar is, garandeert dat wij dat kunnen. Rolf Buining en Guus Verhoeven (beiden Hoofd Uitgifte & Klantenservice) beschreven alle praktische punten in een uitgebreid draaiboek: "Van het vervoer van ons bloed naar Engeland tot de aansluiting van beide automatiseringssystemen. Het draaiboek is ook een keer in grote lijnen getest. Dat was een nuttige ervaring. Uiteindelijk hebben we onze Engelse collega's niet hoeven bijstaan. En dat is natuurlijk maar goed ook."

Anti-D controletesten voor Zuid-Afrika en Verenigde Staten

Sinds 2012 biedt Sanquin producenten van anti-D immunoglobuline een controletest aan die het gehalte anti-D in het (tussen)product bepaalt. Deze test gebruikte Sanquin voorheen uitsluitend intern. Op verzoek van het National Bioproducts Institute (NBI) in Zuid-Afrika - een producent van anti-D immunoglobuline – onderzochten we of we deze test als serviceproduct konden leveren. Voor dat onderzoek sloegen de afdeling Quality Control van de divisie Plasmaproducten en de divisie Diagnostiek de handen ineen. Het resultaat van die samenwerking is dat Sanquin nu een van de weinige organisaties is die deze test voor anti-D kwantificering aanbiedt. Inmiddels maken ook de Verenigde Staten gebruik van de controletest. "Het is bijzonder bevredigend om te merken dat je je collega's in Zuid-Afrika en de Verenigde Staten kunt helpen door bestaande middelen in een nieuw jasje te steken", aldus Nico Vreeswijk, manager Relatiebeheer. Ondertussen is er ook interesse in de anti-D controletest vanuit andere landen.

Grootschalige studie naar kankertherapie

Naar aanleiding van een grootschalige Europese studie naar de toepasbaarheid van immuuntherapie in de behandeling van prostaatkanker, verzorgt Sanquin een onderdeel: het afnemen van bepaalde witte bloedcellen (monocyten) uit het bloed van patiënten met prostaatkanker. Dit gebeurt in samenwerking met het Universitair Medisch Centrum Nijmegen. Na afname plaatst men hetzelfde eiwit dat op prostaatkankercellen zit op de monocyten (die inmiddels omgevormd zijn tot dendritische cellen). Dit doet men in een speciaal laboratorium. Vervolgens krijgt de patiënt in het ziekenhuis de dendritische cellen met het specifieke eiwit terug, in de hoop dat het afweersysteem van de patiënt daarop reageert. De verwachting is dat er dan ook een afweerreactie tegen de kankercellen ontwikkeld wordt. Zo kan het eigen immuunsysteem kankercellen aanvallen. In 2012 is de deelname aan dit onderzoek voorbereid. Begin 2013 zijn bij de eerste patiënt monocyten afgenomen.

Kennis delen: met iedereen, voor iedereen

Sanquin is een kennisinstituut op gebied van bloed en heeft van oudsher veel contacten met universiteiten en andere onderzoeksinstanties. Een aantal onderzoekers van Sanquin is ook als hoogleraar verbonden aan de universiteiten van Leiden, Utrecht Rotterdam en Amsterdam.

We vinden het belangrijk onze kennis te delen op universitair niveau, maar vooral ook op een begrijpelijk niveau voor iedereen, zoals bij CORPUS in Leiden.

Sanquin-onderzoeker benoemd tot hoogleraar

Jan Voorberg is per 7 november 2012 benoemd tot hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam op de bijzondere leerstoel 'Cellulaire Hemostase'. Voorberg: "Dit is een mooie kans om ons contact met het Academisch Medisch Centrum (AMC) van de Universiteit van Amsterdam verder te versterken op het terrein van de Vasculaire Geneeskunde." Voorberg heeft een onderzoeksgroep die de stolling en ontstolling van bloed bestudeert. "Ons onderzoek sluit goed aan bij het klinisch onderzoek van het AMC. Door samen te werken, kunnen we van elkaars kennis profiteren en zo tot betere onderzoeksresultaten komen. Jan Voorberg combineert zijn hoogleraarschap met zijn huidige functie als hoofd van het Laboratorium voor Cellulaire Hemostase binnen de afdeling Plasma Eiwitten van de divisie Research van Sanquin Bloedvoorziening. "Mijn benoeming tot hoogleraar zie ik als een blijk van waardering voor het werk dat wij op onze afdeling doen. Bovendien helpt het om ons onderzoek nationaal en internationaal nog beter te positioneren."

Workshops voor behandelaren

Waarom neemt de werkzaamheid van geneesmiddelen tegen reuma en psoriasis bij 20 tot 30 procent van de patiënten op een gegeven moment af? Door het onderzoek dat Sanquin op dit gebied doet is veel kennis opgebouwd, zodat zestig reumatologen en dermatologen in 2012 antwoord het antwoord op deze vraag kregen tijdens trainingen van Sanquin. Sommige patiënten ontwikkelen antistoffen tegen het geneesmiddel dat zij krijgen. De antistoffen binden aan het medicijn. Gevolg: het geneesmiddel verliest zijn werking en de patiënt gaat zich weer slechter voelen. Bij Sanquin kunnen wij testen of een patiënt antistoffen tegen het medicijn maakt, en of voldoende werkzaam medicijn in het bloed van de patiënt aanwezig is. Wij toonden de deelnemers tijdens de training hoe wij die testen uitvoeren en hoe deze van nut kunnen zijn bij de behandeling van hun patiënten. Als artsen vermoeden dat een patiënt antistoffen aanmaakt tegen het geneesmiddel, kunnen zij een bloedmonster insturen voor een test. De uitslag geeft aan of de behandeling aangepast moet worden. Een patiënt kan dan overstappen op een ander geneesmiddel waartegen hij geen antistoffen aanmaakt.

Deelname aan het Rembrandt Institute of Cardiovascular Science

Sinds 2012 maakt Sanquin deel uit van het Rembrandt Institute of Cardiovascular Science (RICS). Het RICS heeft als doel nieuw, baanbrekend onderzoek te stimuleren en is een samenwerkingsverband van verschillende onderzoeksafdelingen van Sanquin, het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC), de beide Academische Ziekenhuizen in Amsterdam (AMC en VUmc) en de Faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica (FNWI) van de Universiteit van Amsterdam. Zij werken hier intensief samen aan fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek naar hart- en vaatziekten. Hieronder valt een breed scala aan aandoeningen, zoals vaatproblemen, hartritme stoornissen, nierziekten en stollingsziekten.

Onderwijs voor studenten Universiteit van Amsterdam

Sanquin verzorgt al vele jaren het immunologisch Bachelor- en Masteronderwijs aan de faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica van de Universiteit van Amsterdam (UvA). Het Mastergedeelte doen wij in samenwerking met het Amsterdams Medisch Centrum (AMC). Sanquin speelt een grote rol in de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijs. Zo ontwikkelden we in 2012 een nieuw praktijkgericht vak ('Immunologie, research en kliniek') voor derdejaarsstudenten Biomedische Wetenschappen. Dit vak bevat practica waarin studenten werken met gevorderde technieken die artsen in opleiding (aio's) en onderzoekers ook in het immunologisch onderzoek gebruiken. Studenten zien zo hoe immunologisch onderzoek in zijn werk gaat. Daardoor zijn ze beter voorbereid op de stageperiodes in de eindfase van hun studie. Voor de cursus, die Sanquin verzorgt, kwamen studenten ook een dag naar onze labs. Tijdens presentaties en rondleidingen op de onderzoeksafdelingen leerden zij welke rol Sanquin speelt op het gebied van bloedgericht onderzoek. Zo ervaren studenten dat Sanquin niet alleen een bloedbank is, maar vooral ook een vooraanstaand onderzoeksinstituut waar ze een stage kunnen doen of na hun afstuderen promotieonderzoek kunnen gaan uitvoeren om hun doctorsgraad te behalen.

Interactieve expositie over bloed in Corpus

Op 26 april 2012 opende Sanquin de tentoonstelling 'De wereld van bloed' bij CORPUS in Oegstgeest. De reis die bezoekers van CORPUS door het menselijk lichaam maken, eindigt sindsdien bij 'De wereld van bloed'. Daar aangekomen leren bezoekers op een interactieve manier over de geschiedenis van bloed, de samenstelling van bloed, de verschillende bloedgroepen, bloedtransfusie en het werk van de bloedbank.

Merlijn van Hasselt, Staffunctionaris Communicatie en Voorlichting bij Sanquin vertelt: "We vinden het erg waardevol dat Sanquin bij een jongere doelgroep kan bijdragen aan de kennis over bloed. Tijdens het spel Bloedgroepen-twister leren bezoekers spelenderwijs over de verschillende bloedgroepen. En dankzij film en quiz leren zij over de functie van bloed. Degenen die aan de quiz over bloed meedoen, kunnen zelfs thuis hun behaalde diploma downloaden. Met hun eigen foto daarop!"

De tentoonstelling in CORPUS is een verkorte versie van het succesvolle leerprogramma voor de bovenbouw van de basisschool dat Sanquin eerder ontwikkelde: De wereld van bloed & zo.

Wetenschappelijke resultaten

2012 is in wetenschappelijke zin weer een productief jaar geweest. Twaalf onderzoekers van Sanquin hebben hun proefschrift verdedigd. Er zijn 175 artikelen in internationale wetenschappelijke tijdschriften verschenen, naast een aantal artikelen in vakbladen en leerboeken.

Naast artikelen met resultaten van fundamenteel onderzoek die bijdragen aan de wereldwijde kennis over bloed en immunologie, zijn bijvoorbeeld ook artikelen verschenen over klinische studies die direct bijdragen aan een betere behandeling van de patiënt, en artikelen over het effect van bloeddonthes op het ijzergehalte in het bloed van de donor, waardoor donaties nog veiliger kunnen en de donor minder vaak wordt afgewezen voor donatie vanwege een laag Hb-gehalte.

Onze wetenschappelijke artikelen uit 2007 zijn totaal 2350 keer geciteerd in de vijf jaar na publicatie, oftewel gemiddeld ruim 18 citaties per artikel.

Sanquin onderzoekers zijn succesvol geweest in het binnenhalen van externe fondsen voor onderzoek: 42% van de onderzoekfinanciering is extern gefinancierd.

In de competitieve interne projectenronde kon uiteindelijk 20 % van de projecten worden gehonoreerd.

Innovatie en product- en procesontwikkeling met industriële partners was in 2012 goed voor 20 % van de Sanquin onderzoekinspanning, waaruit blijkt dat de kennis en kunde van Sanquin ook breder en zeer praktisch inzetbaar is.

Verlag Donorklachtencommissie

Algemeen

Een laagdrempelige opvang van klachten is van groot maatschappelijk belang. Cliënten van organisaties profiteren ervan doordat zij gehoor krijgen voor hun eventuele grieven of suggesties voor verbetering. Ook hebben organisaties er zelf baat bij doordat klachten als signalen kunnen worden opgevat voor kwaliteitsverbetering. In de gezondheidszorg is aan deze gedachte uitdrukking gegeven door de Wet klachtrecht cliënten zorginstellingen (WKCZ), die op 1 augustus 1995 in werking is getreden. Hoewel de bloedbank niet onder de WKCZ valt, heeft Sanquin een overeenkomstige klachtenregeling in het leven geroepen voor donors van bloed en/of plasma, toegespitst op de organisatiestructuur van de bloedbank.

Uitgangspunten van de klachtenregeling

De klachtenregeling voor donors is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- de klacht wordt indien mogelijk afgehandeld daar waar hij is ontstaan: bij de bloedbank;
- klagers kunnen zowel (potentiële) donors en hun vertegenwoordigers zijn, als hulpverleners die functionele contacten hebben met de bloedbank;
- indien de klachtenbehandeling bij de bloedbank, niet tot een voor klager bevredigende oplossing kan worden gebracht, kan de klacht aan de Landelijke Donorklachtencommissie worden voorgelegd;
- het principe van hoor en wederhoor wordt toegepast;
- klager ontvangt schriftelijk bericht over de afhandeling van de klacht. Indien klager dit wenst of de commissie dit noodzakelijk acht kan klager gehoord worden;
- de commissie kan indien zij dit noodzakelijk vindt een advies geven aan de Raad van Bestuur van Sanquin inzake eventuele verdere acties.

Praktijk

In principe komen alleen klachten die in eerste instantie bij de bloedbank zijn aangemeld en behandeld, voor verdere afhandeling door de Landelijke Donorklachtencommissie in aanmerking. Echter, de Landelijke Donorklachtencommissie neemt om de donor tijd te besparen, in een aantal gevallen ook klachten in eerste aanleg in behandeling. Het betreft dan meestal klachten over bloedbank overstijgend algemeen beleid.

Waar nodig wordt een beroep gedaan op de deskundigheid van de medisch secretaris van Sanquin om nadere toelichting te geven op de inhoud van de Richtlijnen.

Samenstelling van de Landelijke Donorklachtencommissie

Per 31 december 2012 was de klachtencommissie als volgt samengesteld:

- mw.mr. E.H.L. Vervuurt, voorzitter vanaf juni 2009, zittingsduur eindigt januari 2015, niet herbenoembaar;
- mr. M. Brinksma, zittingsduur eindigt juni 2013, herbenoembaar;
- dr. G.A. Kool, zittingsduur eindigt 1 januari 2016, niet herbenoembaar;
- dhr. S. Kruithof, zittingsduur eindigt 1 januari 2016, herbenoembaar;
- mw. F.A.M. Kolman-Backbier, zittingsduur eindigt 1 oktober 2016, herbenoembaar;
- mw. dr. P.C. van Krimpen, toegevoegd adviseur;
- mw. mr. H.M.H. de Bruijn – van Beek, adviseur en ambtelijk secretaris tot 1 april 2012;
- mw. mr. W. Schueler, adviseur en ambtelijk secretaris vanaf 1 april 2012.

Op verzoek van de LDR werd aanvankelijk per 1 januari 2012 tot plaatsvervangend lid benoemd mw. F.A.M. Kolman-Backbier. Door aanpassing van het reglement werd de benoeming van een tweede lid op voordracht van de LDR, mogelijk gemaakt.

De Raad van Bestuur besloot met ingang van 1 oktober 2012 als tweede lid op voordracht van de LDR te benoemen mevrouw F.A.M. Kolman-Backbier.

Activiteiten van de Landelijke Donorklachtencommissie

In 2012 kwam de commissie eenmaal bijeen en wel op 15 maart 2012. Soms vond er overleg plaats tussen de voorzitter van de commissie en de secretaris over de schriftelijke afhandeling van een klacht. In totaal werden er drie klachten aan de commissie voorgelegd.

Klachten

Salaris Raad van Bestuur en transparantie Sanquin

De commissie heeft geen bemoeienis met het afhandelen van klachten over salarissen en besloot op het deel van de klacht over dit onderwerp niet in te gaan. Ten aanzien van de klacht over openheid van Sanquin merkte de commissie op dat de salarissen al sinds vele jaren staan vermeld in de jaarverslagen die op de website worden gepubliceerd en in de donorcentra zijn in te zien. De commissie concludeerde dat zij de klacht over de transparantie van Sanquin niet kon onderschrijven. Donor suggereerde dat Sanquin betaling van donors zou moeten introduceren. De commissie reageerde schriftelijk op deze suggestie van klager dat in de wet is aangegeven dat donors niet mogen worden betaald en dat deze bepaling met name is opgenomen met het oog op de veiligheid van de bloedvoorziening.

Klacht over opheffing afnamecentrum

Donor klaagde over het feit dat er geen afnamelocatie meer is in de plaats waar hij tot voor kort donor was en dat de argumenten waarom tot sluiting van deze locatie is overgegaan niet steekhoudend zouden zijn. De commissie overwoog dat zij zich kan voorstellen dat Sanquin om doelmatigheidsoverwegingen een minimum moet stellen aan het aantal donors dat in een bepaalde plaats kan doneren en dat Sanquin daarbij rekening houdt met het aantal donors dat gemiddeld per zitting niet verschijnt en dat afgekeurd wordt. Als Sanquin niet zes keer, maar slechts twee keer zou komen is het risico dat donors langer dan een jaar niet kunnen doneren nog groter. De commissie vond de nieuwe afstand naar het donorcentrum voor de donor niet overdreven groot. De commissie zag in de klacht geen reden de RvB te adviseren zijn beleid te herzien.

Klacht over traject tot stamceldonatie

Donor diende formeel een klacht in bij de commissie. Voordat de commissie aan behandeling ervan kon toekomen, had de desbetreffende afdeling van Sanquin al contact met klager opgenomen om excuses aan te bieden en te bespreken hoe verbeteringen in het traject konden worden aangebracht. Naar aanleiding hiervan besloot donor zijn klacht bij de commissie in te trekken.

Overzicht klachten 2011 algemeen

De commissie nam kennis van het aantal en de soort klachten die in 2011 door de regionale klachtencoördinatoren werden afgedaan.

Stand van zaken klachten salarissen RvB

De commissie nam kennis van het aantal klachten in 2011 inzake de salarissen van de Raad van Bestuur (over het gehele verslagjaar 1.387).

Evaluatie reiskostenregeling donors

De commissie liet zich informeren over het aantal donors dat gebruik maakt van de reiskostenregeling.

Evaluatie Landelijke Donorklachtencommissie

De Landelijke Donorraad stuurde de secretaris zijn evaluatie van de Landelijke Donorklachtencommissie. Deze sprak met een delegatie van de LDR over hun voorstellen. Naar aanleiding van dit gesprek legde zij een aantal verbetervoorstellen voor aan de Raad van Bestuur.

- Naar aanleiding van de opmerking dat het geen ideale situatie is dat de secretaris van de Raad van Bestuur tevens secretaris is van de Landelijke Donorklachtencommissie besloot de Raad van Bestuur met ingang van 1 april 2012 een andere secretaris voor de commissie te benoemen.
- De opmerkingen ten aanzien van de reglementen werden door de Raad van Bestuur overgenomen. De reglementen van de regionale en de landelijke afhandeling van klachten werden ineen gevoegd tot één juridisch document; de belangrijkste inhoudelijke wijzigingen zijn:
 - om de klachtenbehandeling te verkorten werd een aantal termijnen verkort;
 - de landelijke klachtencommissie werd uitgebreid van vier naar vijf leden, waarvan twee (in plaats van een) op voordracht van de LDR;
 - toegevoegd werd dat ook de LDR en de regionale donorraden een afschrift van het jaarverslag van de klachtencommissie ontvangen;
 - aan de zelfstandige afhandeling van eenvoudige zaken door de ambtelijk secretaris werd toegevoegd dat de klachtencommissie inhoudelijk wordt geïnformeerd over de afhandeling van iedere klacht.
- Naar aanleiding van de opmerking dat er in het jaarverslag van de organisatie meer aandacht zou moeten komen voor de klachtenafhandeling besloot de Raad van Bestuur het jaarverslag van de commissie als bijlage bij het algemeen jaarverslag te voegen. Bij het jaarverslag over 2011 werd dit al gerealiseerd.
- Naar aanleiding van de opmerking dat de vindbaarheid van de commissie op de website te wensen overlaat werd de website aangepast, waardoor de vindbaarheid werd verbeterd. Het op basis van de adviezen van de LDR aangepaste reglement werd met verzoek om advies voorgelegd aan de commissie. Deze stemde in met het nieuwe reglement.

31 december 2012,

De Voorzitter

mw. mr. E.H.L. Vervuurt

De Secretaris

mw. mr. H.M.H.de Bruijn-van Beek
mw. mr. W. Schueler